

Navě vzniklý mokřad, založený před pěti lety bobrem evropským u Nýřan, je naprosto unikátní lokalitou a domovem nespočetného množství volně žijících živočichů.

Foto: Archiv DES OP

Hned v úvodu je nutno zmínit, že tento příspěvek byl psán několik málo dní po zrušení krizového stavu řízení země v důsledku koronavirové epidemie a v době, kdy se vyčerpaná společnost snažila vrátit zpět k „normálnímu“ životu. V tento moment navíc v souvislosti s blížícím se létem přicházejí zejména media s dalším ožehavým tématem nazvaným „SUCHO“.

Sucho

Nikdo neumí lépe hospodařit s vodou v krajině než bobr. Hráz na Kateřinském potoce, Tachovsko – Hošťka.
Foto: T. Typltová

Pan ministr životního prostředí varuje, kdekdo se snaží upřednostnit své návrhy či zájmy a prší opravdu sporadicky, spíše málo. Každopádně téma „SUCHO“ se stává v těchto dnech téměř stejně výrazným problémem, jakým byl a je koronavirus. Odborníci varují, politici burcují, media informují, veřejnost je zděšená, řeči se vedou a voda teče. Ale nechme stranou stále nepoučitelnou lidskou společnost, politiky i hamižnou ekonomiku a pojďme se podívat na to, jak na nedostatek vody v krajině zareagovala sama příroda.

Jediný, kdo vzal slova pana ministra ŽP a nařízení vlády vážně, byl bobr evropský. Již před několika lety, kdy se rozšířil na naše území ze sousedního Německa, začal téměř okamžitě a systematicky vracet naší vysychající krajině její původní funkci a ráz.

Dnes díky tomuto původně vyhubenému (snědenému) našemu největšímu hlodavci máme na území Plzeňského kraje hned několik obřích zásobáren, čistíren a rezervoárů povrchové vody. Jeho důmyslné stavby (hráže) na původně člověkem zmeliorovaných a zničených vodotečích zadržují v naší krajině to nejcennější, co nám padá z nebe, a narovnanými koryty potoků a řek příliš rychle odtéká. Navíc díky bobrovi se povrchová voda čistí, vsakuje a posiluje spodní prameny. Bobr tak plošně a systémově v jednotlivých regionech napájí vyprahlou půdu, zpomaluje odtok vody z krajiny, výrazně snižuje půdní erozi i následky přívalových dešťů či povodní. Ve skutečnosti vytváří funkční mokřady, které jsou nejenom čistírnou a zásobárnou vody, ale i domovem cenných společenství rostlin a živočichů. To vše bez jediné koruny ze státní ka-

sy, dotace či příspěvku. Nezištně, zadarmo a navíc důsledně a tam, kde je to potřeba.

Přesto všechno je bobr evropský dnes znovu jedním z nejpronásledovanějších zvířat, je většinou prezentován jako škůdce a nepřítel číslo jedna. Zaplavené pole, louky, orná půda, vytopené sklepy, znehodnocené soukromé pozemky, zahrady. Zničené a okousané stromy, nepůvodní a okrasné dřeviny či dokonce několika hektarové plochy vedené jako lesy. K tomu samozřejmě podnorované hráze rybníků a jiné problémy.

Ano i to jsou aktivity, které lze s přítomností bobra spojovat, a bezesporu se dějí, ale málokdo si už uvědomuje, že i tyto „škody“ jsou součástí celkové regenerace člověkem původně zničené krajiny. Bobr evropský totiž v přírodním ekosystému zastává funkci hlavního vodohospodáře a dendrologa zároveň.

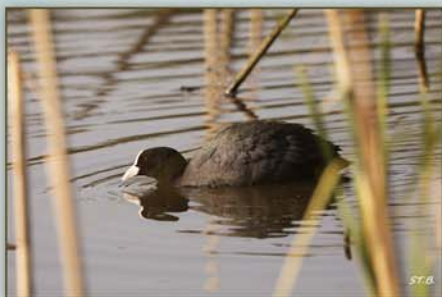
Strnad rákosní, foto: S. Brožík

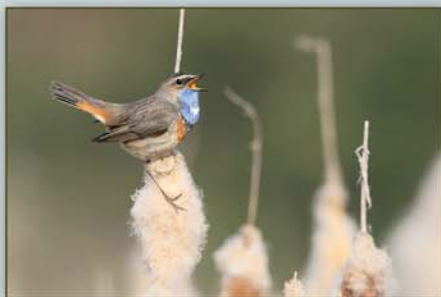
Jeřáb popelavý, foto: M. Mejstřík

Chřástal vodní, foto: M. Mejstřík

Lyska černá, foto: S. Brožík

Slavík modráček, foto: M. Mejstřík

Bobr evropský, foto: T. Typltová

Mezi jeho hlavní činnosti pak patří zejména:

- Stavět hráze a zadržovat vodu v krajině všude tam, kde v minulosti voda byla.
- Zadržet přívalovou vodu a zabránit povodním a splavování půdy.
- Systematicky likvidovat nepůvodní druhy dřevin, které k řekám a potokům zavlekl člověk. Naopak podpořit u vody původní druhy (vrbu, topol) a udržovat tento porost zmlazený, v dobré kondici, počtu i skladbě.

- Cíleně likvidovat monokulturní smrkový les opět nesmyslně nasazený člověkem a škodlivě zasahující až do údolní nivy vodoteče. Oproti tomu podržet vodu na ploše, kde v minulosti byla, má prostor se zadržet či rozlít. Navíc k ní pustit sluníčko a obnovit funkční mokřad s původními druhy rostlin a živočichů.
- Vypustit hnojem zavážený a kaprem přeplněný zapáchající rybník a místo toho rovnoměrně rozlít vodu v krajině tak, aby se mohla efektivně čistit a byla tu i pro

jiné rostliny a živočichy. Minimalizovat rizikové vodní plochy hrozící provalením v případě povodní.

Možná ani sám bobr netuší, jak moc nám tím vším pomáhá, ale každopádně jeho návrat do Čech přišel, jak se říká, za pět minut dvanáct. Protože pokud dáme bobrovi šanci v klidu pracovat, tak i naše šance, že bez větší úhony přežijeme avizované „SUCHO“ bude rozhodně větší a méně nákladná.

■ Karel Makoň
DES OP, Plzeň

*Kateřinský potok – Tachovsko, „Klenoň, o který jsme přišli.“
V roce 2014 „stát“ odprodal za hubičku „bezcnenné“ pozemky
překupníkům, dnes nevědí, co by za ně realitní makléři chtěli.
Je nutné ochránit tyto zásobárny vody a cenné biotopy!*

Foto T. Typltová

